

Sjefredaktøren svarer på kritikk av Rorschach-reportasje

Hva som er et journalistfaglig godt arbeid, og hva som vil gi et akademisk læringsutbytte eller drive frem en fagspesifikk utveksling, er ikke alltid helt overlappende.

TEKST

Katharine Cecilia Williams

PUBLISERT 3. januar 2022

EMNER **Rorschach**

I brev stilet til sjefredaktøren, publisert i desemberutgaven, retter Harald Janson, Ellen Hartmann, Marianne Opaas, Peder Nørbech, Gudrun S. Tanum, Håan og Kari Troland noen viktige, kritiske spørsmål til Psykologtidsskriftets redaksjonelle praksis.

Brevet kommer som en reaksjon på journalistsaken «Evidens eller eminense for Rorschach», publisert i oktoberutgaven, der flere fagpersoner ble intervjuet om Rorschach-metoden og bruken av denne. Brevforfatterne spør seg om Psykologtidsskriftet lever opp til sitt egenerklærte ideal om at meninger tydelig skal skilles fra fakta i alt som publiseres. Her vil jeg vise til ordlyden i redaktørplakaten, der dette idealet er utledet:

Gjennom sitt medium skal redaktøren fremme en saklig og fri informasjons- og opinionsformidling. Redaktøren skal etterstrebe en journalistikk som gjør det klart for mottakeren hva som er reportasje og formidling av informasjoner og fakta, og hva som er mediets egne meninger og vurderinger.

Saken brevforfatterne stiller seg kritisk til, var en reportasje og ikke en fagartikkel. Det stilles ikke de samme kravene til faktagrunnlag og etterprøvbarhet når man sier seg villig til å bli intervjuet, som når man skriver en fagartikkel. Man kan og bør uttale seg fritt. Når det er sagt, skal informasjons- og opinionsformidlingen ifølge redaktørplakaten være *saklig*.

Brevforfatterne anfører: «Journalisten formidler det som blir sagt, tilsynelatende uten å stille kritiske motspørsmål eller utøve kildekritikk.» Dersom Psykologtidsskriftet har gjort seg skyldig i å forsterke polariserende eller feilaktige oppfatninger om Rorschach, bør vi se nærmere på om fremstillingen i reportasjen ble saklig. Til denne vurderingen får vi hjelp fra brevforfatterne, som fremholder følgende: «Påstanden om at de som bruker Rorschach-metoden, ikke forholder seg til alminnelige, anerkjente

vitenskapelige begreper, er grunnløs.» Og de begrunner dette med å redegjøre for Rorschachs psykometriske status. Denne redegjørelsen er faglig godt fundert og holder høy akademisk standard. Brevforfatterne har ytterligere kritiske merknader som sammenfattet omhandler manglende oppfølgingsspørsmål og kildekritikk. Disse merknadene gir oss tilgang på Rorschachs grunnlagsdata og er interessant lesning.

For fagpersoner som har spesialistkompetanse innenfor testfeltet, psykoterapifeltet og innenfor forskning, kan mangelen på kritiske oppfølgingsspørsmål fremstå som en åpenbar svakhet ved denne reportasjen. For journalisten, som har intervjuet fagpersoner som har sagt ja til å uttale seg på grunnlag av sin faglighet, og som følger journalistfaglige idealer som vektlegger balanse (her: fremme ulike synspunkt) og en fagetisk plikt til å avdekke kritiske forhold (her: mulig problematisk testbruk), kan dette imidlertid være mindre åpenbart. Å umiddelbart se at uttalelsen om at Rorschach-metoden ikke forholder seg til vitenskapelige begreper, fordrer motspørsmål, at kompetanse innen testfeltet generelt ikke er ensbetydende med kompetanse innen Rorschach spesielt eller å kunne stille oppfølgingsspørsmål om mulige, psykometriske svakheter – krever en forankring i akademisk psykologi som faller utenfor det journalistfaglige mandatet. Hva som er et journalistfaglig godt arbeid, og hva som vil gi et akademisk læringsutbytte eller drive frem en fagspesifikk utveksling, er ikke alltid helt overlappende, noe denne saken illustrerer.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 59, nummer 1, 2022, side 63

TEKST

Katharine Cecilia Williams